

Aydınlatma Tasarımcılarının Görüşleri

Türkiye’de bağımsız aydınlatma tasarımcılarına yaptıkları işin çerçevesini, yaklaşımlarını ve karşılaştıkları sorunları sorduk. Aldığımız yanıtları aktarıyoruz:

Türkiye’de aydınlatma tasarımcısının çalışma alanı yeterince biliniyor mu? Kendinizi ve yaptıklarınızı anlatmaya ayrıca gereksinim duyuyor musunuz?

NERGİZ ARIFOĞLU Mesleğe ilk başladığım yıllarda mimar kökenli olduğumu öğrenen müşterilerimizin ilk yorumu: “Biz sizi elektrik mühendisi sanıyorduk. Bunları nereden biliyorsunuz? Yoksa ikisini de mi bitirdiniz?” idi. Buna benzer yorumların üzerinden 18 yıl geçti. Zamanla taşlar yerine oturmaya başladı, teknoloji hızla ilerledi, yeni ışık kaynakları çıktı. Hâlâ yeni tanıştığımız bazı insanlara ne iş yaptığımızı ve projelerdeki rolümüzü büyük bir sabır ile anlatabiliyoruz. Bu konuşmaları yaptığımız kişi sayısı gittikçe azalıyor. Hattâ sevindirici haber; bizi ve iş tanımımızı bilip, bizden beklentilerini dile getirip projeye davet edenlerin giderek artması. Bunları duymak bizi mutlu ediyor. Ancak hâlâ bilgisi olmayanlar için biraz da suç kendimizde arıyoruz. Öğrencilerin dışında aslında belki bu kanalları daha da fazla bilgilendirmemiz gerekiyor.

İnsanların yaşamını yönlendiren her şey gibi ışık da tasarlanmalıdır, hele de gücünün farkında isek kaçınılmaz olmalı. Işığı tasarlatmak; bir lüks ya da belli kişiler ya da yatırımlar için olası ayrıcalık değil, bir yaşam standardı olması gerekliliğidir. Bu standart özelden genele, evimizden kentimize kadar gerekli. Yaşam standardı önemlidir. Günümüz ışık teknolojisinin yanlış ve sorumsuzca kullanımı oldukça sık görülen bir durum. Hattâ bir nevi moda olmuş bir durumda da diyebiliriz. Bu

durum; gelişen teknoloji ile birlikte, bu teknolojiyi doğru amaçlar için kullanıp söz ettiğimiz “tasarım” gibi değerli bir sözcüğe uygun iş çıkartacak “kalifiye” aydınlatma tasarımcılarının eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Kalifiye sözcüğünü vurguluyorum, çünkü herkes aydınlatma tasarımcısı olduğunu varsayabilir. Bu çok normal bir durumdur. Tıpkı bir evsahibinin kendi evinin mimarı, müteahhiti olabildiği gibi. Işğın büyümesine kapılmamak olanaksız! Karanlıkta nerede dursa kendini bir şekilde gösteriyor. Mobilya gibi, taş gibi değil en gizli köşeden bile karanlıkta ortaya çıkar, göze güzel görünebilir, ama kullanıldığı şekli ile etkin mi, uzun vadedeki davranışı ne olacaktır, amacına uygun mu, doğru bir kaynak mıdır? Bu soruların sorumlusu profesyonel bir aydınlatma tasarımcısı olmalıdır.

Ülkemizde de mimari aydınlatma tasarımı mesleği gün geçtikçe ilgi görüyor ki her geçen yılda sayıları artan yazı, dergi ve insanlar da bunu gösteriyor. Ancak uzun vadedeki dileğimiz, ülkemizde tohumlarını atmaya çalıştığımız bu özel mesleğin basit bir iş alanı olarak yer edinmeyip; eğitilmiş ve tasarımında kaygı taşıyan bir nesil ile, bunun bir sektör olarak bilinçli, saygın ve kaliteli rekabet koşulları çerçevesinde küresel pazarda da, yerel duruşumuz ile yaşam kalitesini artırarak daha da ileriye taşıyabilmek.

ZEKİ KADIRBEYOĞLU Aydınlatma tasarımcısının verdiği hizmet ülkemizde yeteri kadar bilinmiyor. İşveren temsilcilerinin bu konu ile ilgili ayrıntılı bilgi sahibi olmaması sektörün en büyük sorunudur. Bağımsız aydınlatma tasarımı ülkemizde var olmaya başlamadan önce, üretici ve satış firmaları, kendi ürünlerini kullanarak, tasarım bedeli almadan aydınlatma projeleri yapıyordu. Bu nedenle, marka bağımsız olarak, yani belirli bir ürün veya ürün grubuna tabi olmadan tasarım yaptığımızı; başka bir deyişle ürün satmadığımızı, yalnızca proje ve danışmanlık hizmeti verdiğimiz işverene açıklamak

konumundayız. Ancak işverenlerin şunu bilmeleri gerekir ki; biz yalnızca projenin gereksinimlerine yönelik niteliklerde, ışğın hem estetik hem de teknik özelliklerini kullanarak tasarım yapmıyoruz; aynı zamanda önerdiğimiz çözümlerle bütçeye ciddi katkı sağlıyoruz. Kentsel olguları, kullanıcının konforunu ve işletim maliyetlerini bir arada düşünerek, projenin tipolojisine, konseptine ve gereksinimlerine yönelik hizmet verdiğimiz bir uzmanlık alanımız olduğunu anlatmaya çalışıyoruz.

MUSTAFA SEVEN Bu soruyu üç yıl önce sorsaydınız benden daha pesimist bir yanıt alırdınız ama bugün itibarıyla Türkiye’deki aydınlatma tasarım büroları hem hayata geçen referansları hem de çalışma ilkeleri anlamında bilinirliklerini oldukça artırmış durumdadır. Müşteri portföyümüz, bizim çalışma alanımızı bilen ve bu hizmeti talep eden firmalardan oluşuyor. Yine de şu örneği vermeliyim; İngiltere’deki mimari aydınlatma tasarım bürolarının sayısı yüzölçümüyle ifade edilirken ülkemizde bu rakam (yeni açılan bürolarla birlikte) on civarında. Bu durum beraberinde aydınlatma tasarım bürolarının proje seçiminde hassas olmaları zorunluluğunu da getiriyor.

KORHAN ŞİŞMAN Mimari aydınlatma tasarımı ve danışmanlığı hizmeti içeriğinin ne olduğu, bu hizmetin kimlerden alınması gerektiğinin anlaşılması pek kolay değil. Konuyla ilgili kişilerle görüştüğümüzde bile hizmet kapsamı hakkında sürekli fikir karmaşalarının olduğunu görüyorsunuz. Fakat son 7-8 yıla kadar bu mesleğin Türkiye’de ağırlıklı yabancılar tarafından icra edilen üst düzey bir servisle sınırlı olduğunu düşünürsek geldiğimiz aşamanın başarısız olduğunu söylemek zor.

Projeye kazandıracığımız maddi manevi artı değerler iş bitene kadar tam olarak anlaşılabilir. Bu bazı disiplinlerin belli bir düzeye

kadar direnç göstermesine neden oluyor. Proje boyunca yaptığımız sunumların, paylaşımların, mock-up ve workshopların, ekiplerin bizlere güvenmesinde etkili olduğunu gördük. Projelerin, aydınlatma tasarımı - ışığın tasarımının -mekânın ışık aydınlatma kimliğinin tasarlanması- olarak ele alındığını, mimariyle bütünlük sağlanmasının konunun temeli olduğunu anlatmaya çalışıyoruz.

Türkiye’de bir mimari projedeki bütün tasarım ekiplerinin sorumluluklarının bağlı oldukları disiplinlerin standartlarına göre planlanmış ve yürütülecek olması zaten ender bulunan bir durum. Bunun üzerine bir de bağımsız aydınlatma tasarımcılığı hizmeti ile konuya yepyeni bir bakış açısı getiriyoruz.

Alışlagelmiş sistemde mimari ve elektrik proje disiplinlerinin sorumluluklarında, pek de net olmadığı için kolayca aydınlatma üreticileri ve distribütör grupların proje departmanları tarafından görece “ücretsiz” desteklenip yönlendirilebilen bir bölgede çalıştığımız için konuyu sürekli anlatmak, birlikte çalıştığımız ekipleri yaptığımız çalışmalarla eğitmek işimizin bir parçası.

Aydınlatma tasarımcısının niteliği, yeteneği ya da yaklaşımı ne olmalı sizce?

NERGİZ ARIFOĞLU Aydınlatma Tasarımcısı bu sorumluluğu meslek olarak icra eden kişidir. Aldığı aydınlatma eğitimi ile, kent ölçeğinden ince yapı ölçeğine kadar bütünleştirebilen, edindiği deneyimler doğrultusunda ışıkla üçboyutlu düşünebilme yetisinde, ışığın malzeme ile davranışlarına egemen, alternatif çözüm üretebilme, mekânlarda ışık ile algıyı yönlendirebilme bilgi ve deneyimine sahip olan kişidir. Bu gıysi bir anda üzerine oturmaz kimsenin; zamanla insan-mekân ve ışıkla yoğrulup sonuçlarını gördükçe, meslekte olgunlaştıkça taşlar yerine oturmaya başlar. Aydınlatma tasarımcısı; proje üzerinde armatür yerleşimi yaparak karanlıktan kurtaran değil, ışığı o mekân ve o kişiler için çeşitli koşulları bir araya getirerek oraya özel tasarlayan kişidir. Bu kişilerin herhangi bir ürün satışı ya da üretimi yoktur. Ana görevi, aydınlatma tasarımını mimari ile doğru olarak bütünleştirip

öngörülen bütçe çerçevesinde bir mekân kullanışlı ve duyarlı bir biçimde doğru teknikleri kullanarak aydınlatmaktır. Amaç doğru yerde doğru ışığı “marka bağımsız” olarak tasarlamaktır. Mimar projesinden, Aydınlatma Tasarımcısı ise, projenin aydınlatma kaleminin doğru yönlendirilmesinden, uzun vadede baştan öngörülemez sorunlardan, mimari ile uyumundan, müşterinin gerçek beklentilerine kadar birçok noktadan ve verdiği danışmanlık sonunda çıkacak sonuçtan doğrudan sorumludur. Bu noktalar arasında verimlilik, çevresel uyumluluk, yapım tekniği çözümlene, sayısız alternatif içinden müşterisi için en doğru çözümü bulabilme yetisi zaten olmazsa olmazlardır.

Zeki Kadirbeyoğlu

ZEKİ KADIRBEYOĞLU Bir aydınlatma tasarımcısının öncelikle mimarlık, içmimarlık, mühendislik, peyzaj mimarlığı ya da tasarım alanında eğitilmiş ve deneyimli olması gerekmektedir.

Mimari aydınlatma tasarımı, projeye yönelik en uygun teknik ve estetik aydınlatmanın çözümünü bulmayı gerektiren bir iştir. Bunun için projenin ruhunu benimsemesi gereken aydınlatma tasarımcısının amacı; nicelik, nitelik ve ahlak arasında denge kurmaya çalışmak olmalıdır. Aynı zamanda ışığın çevreye olan etkisi göz ardı edilemeyeceğinden ışık ve çevre arasındaki uyum da dikkate alınmalıdır. Bu nedenle, tasarımcının, ışığın bilimsel, duygusal ve estetik işlevlerini bilmesi şarttır.

Projeye olan yaklaşımı ise, projenin gereksinimine yönelik, kullanıcı tipolojisi, mimari ve mekân algısı, sosyal ve çevresel bağlamlar ve güncel teknoloji hakkında araştırma yaparak; bu bilgileri bütünlük içinde kullanmak olmalıdır.

İşveren ve kullanıcıların beklenti ve gereksinimlerini karşılamak

adına öngörülmesi ve anlayışlı olması gerekmektedir. Yenilikçi bir vizyona sahip olmalı, sektördeki ve ürünlerdeki gelişmeleri yakından takip etmeli, yaratıcı olmalıdır.

MUSTAFA SEVEN Bu konu oldukça tartışılan ve insanların kafasının karışık olduğunu düşündüğüm bir konu. Benim açımdan mimari aydınlatma tasarımcısını, avukat, doktor ya da pilot gibi mesleğinin eğitimini uzun ve zorlu süreçlerden geçerek almış ve bunun sonunda da edindiği diploma ile mesleğini icra eden bir şekilde konumlandırmamak gerektiğini düşünüyorum. Bizim işimizde asolan sonuçtur. Bütün bilgi, görgü ve birikiminizi elinizdeki mimari yapıyı ışıkla yüceltmek için kullanırsınız. Bunun sonunda başarılı ya da başarısız olursunuz. Bir avukatın dava, bir doktorun hasta kaybetmesi bu insanların başarısız olduğu anlamına gelmez de aydınlatma tasarımı anlamında kötü sonuçlanmış bir proje başarısızlıktır. Bunun nedeni, süreçte işinizi yapmanızı engelleyecek durumların oluşması halinde tasarımı üstlenmeme hakkınızın her zaman var olmasıdır. Bugün itibarıyla sektörde ağırlıklı olarak elektrik mühendisleri ve mimarlar olsa da konuya ilgili duyan (ışığı seven), çalışkan, literatürü ve küresel projeleri yakından izleyen her disiplinden insanın, belli bir deneyim süreci sonunda “ışık gözü”ne sahip olacaklarına inanıyorum. Bununla beraber -söylememe gerek yok- mesleğimizin etik kurallarına uyma zorunluluğunu, kendini “aydınlatma tasarımcısı” olarak tanımlayan herkesin kabul ettiğini varsayınız.

KORHAN ŞIŞMAN Mimari aydınlatma tasarımcıları; bir mekânı bütün yönleriyle değerlendirebilen, o mekânı bölgesel ya da bütün olarak algılayan, teorik altyapısı ve deneyimi ile ışık kullanımını insanlar için güzel hisler uyandıracak bir öyküye dönüştürme yetisine sahip, istediğini gerçekleştirebilecek içeriği hem teknik hem grafik manada sunabilecek, iletişim, organizasyon ve detay çözümleri yönleri kuvvetli olmak zorunda olan bireylerdir. Hangi ölçekte olursa olsun,

aydınlatma tasarımcısının temel tasarım eğitiminden geçmiş olması ve sürekli gelişime açık olması bence önemli bir gereksinimdir. Bütün bunlar bir kenara işiğe ve mimari aydınlatmaya karşı tutku, olmazsa olmaz en büyük şarttır.

Aydınlatma tasarımcısının çalışma alanı nedir? Sizin projeleriniz ölçek ya da tip olarak öbekleniyor mu?

NERGİZ ARİFOĞLU Işığı tasarlamak bize göre büyük bir sorumluluk. Bunu birçok açıdan ele alabiliriz. Tasarıma ve işlevsel ölçütlere uygunluk, kullanıcı isteklerine, yapılacak işe, yaşanacak atmosfere uygunluk, bütçeye uygunluk... Bakın bu en önemlisi zaten. Ülkemizde yapılan projelerin büyük bir çoğunluğu bütçesel koşulların ve yatırımcının vizyon sınırında şekilleniyor kimi zaman. Aydınlatma kalemi de aynı durumda. Biz aydınlatma kaleminin doğru yönlendirilmesinden, mimari konsept ve yapısal özellikleri ile örtüşmesinden, verimliliği kadar yaratıcı fikirler içermesinden ve sayısız alternatif çözüm içerisinden müşterimiz için en doğru çözümü bulabilmekten sorumlu görüyoruz kendimizi. Bu bahsettiklerimizin tamamında bütçesel koşullar dâhilinde ilerlemek durumundayız. Tabii bir de, herhangi bir aydınlatma malzemesi üretmek, satmak ya da stok eritmek gibi bir kaygımız olmadığı için çok esnek hareket edebiliyoruz. Tasarıma tümüyle olması gerektiği yönde marka bağımsız yön verebiliyoruz. Bunu mimari tasarımın olduğu bütün alanlar için ve bütün kullanıcılar için yapıyoruz. Tasarımın sınırı yoktur, çünkü her şey insan için.

ZEKİ KADİRBEOĞLU Mimari Aydınlatma Tasarımı, mimarlık-inşaat sektörü içinde değerlendirilebilir. Otel, büro, konut, AVM, eğitim binalarının yanı sıra dini, tarihi, anıtsal yapılar gibi çok çeşitli kullanım alanlarının iç ve dış mekânları için çok aşamalı aydınlatma tasarım ve danışmalık sürecini kapsamaktadır. ZKLD olarak ise Gayrimenkul projelerinin cephe ve peyzaj aydınlatmasından bürolara, otelden sanat galerilerine kadar uzanan çok geniş bir proje yelpazemizi bulunmaktadır.

MUSTAFA SEVEN Bizim büromuzdaki çalışmalar belli bir ölçeğin üzerindeki projelerde yoğunlaşmış durumda. Proje seçimlerimizde dikkat ettiğimiz en önemli unsur yapının bir mimari dili olup olmadığı. Sıklıkla otel, kongre merkezleri, alışveriş merkezleri, tarihi eserler, havaalanları, yönetim merkezleri vb. projeleri üzerinde çalışıyoruz. Bu projeler yurt içinde ya da yurtdışında olabiliyor.

KORHAN ŞİŞMAN Mimari aydınlatma tasarımı mesleğinin en güzel yönlerinden biri de farklı ölçeklerdeki mimari projelerde çalışabiliyor olmanız. Birgün anıt mezar aydınlatması yapıyorsunuz, başka bir gün koskocaman alışveriş merkezi ya da otel projesine başlamışsınız. Bir mağazanın içindeki ürünün sergilenmesinden, koskoca bir şehrin insanlarının yaşayış tarzlarını değiştirebilecek ölçekte aydınlatma masterplan çalışmalarına kadar genişleyebiliyor. Ölçeklerin değişken olması, kendinizi geliştirmek adına yararlı bir etken. Elbette büyük ölçekliler ya çok uzun sürüyor ya da yalnızca proje olarak kalıyor Türkiye’de. Bu nedenle aydınlatma tasarımcıları da kendi içlerinde farklı ölçeklerde uzmanlaşma yoluna gitmeye başladılar. Biz genelde oteller, AVM’ler ve eğlence sektörüne yönelik mimari ve içmimari projeler üzerine yoğunlaşma olanağı bulduk

Müşteriniz kim?

NERGİZ ARİFOĞLU Projesine değer veren ve sonuçta binasının nasıl görüneceğine, neler hissettireceğine, uzun süredeki davranışlarına, zamana ve bütçesine önem veren deneysel işler ile kayıplara girmek istemeyen, disiplinlerarası çalışma biçimine inanan mimarlar ve yatırımcılar bizi tercih ediyorlar. Basılı işlerin haricinde, daha çok sözlü referanslar bizi onlar ile ortak bir noktada topluyor.

Teknoloji geliştikçe farklı disiplinlerden destek almak gerekliliğinin farkında olanlar yani projesi için profesyonel bir ekip oluşturan firmalar ile çalışıyoruz. Projelerini çok değerli mimarlar ve mühendislik grupları, farklı disiplinlerdeki danışmanlık ekipleri ile profesyonellik içinde yürüten yatırımcılar aydınlatma tasarımını şansa bırakmıyor, işin kalitesini devam ettiriyor.

Bu meslek gittikçe gelişecek ve daha fazla kişiye gerek olacak. Çok cazip. Ancak şimdilerde işin bir ucundan başka amaçlarla girmeye çalışanlar var, “danışmanlık” adı altında; satıcılar, üreticiler, kendini tasarımcı ilan edenler, duyuyoruz. Ancak farklı bir bakış açısı ve farklı bir çalışma etiği ile ortaya çıkan sonuçlarından ne yazık ki gelişmekte olan bu meslek zarar görüyor. Bu anlamda işverenleri, yatırımcıları ve danışman talep eden mimarları daha fazla bilgilendirmek gerekliliğine inanıyoruz. Bir de yalnızca fiyat bazlı yapılan görüşmeler ve kıyaslamalar olabiliyor ki kimi zaman, tasarımcının ve işe yaklaşımının en zor anlatılan kısmı. Bütün bunlara karşın basılı işlerin haricinde, daha çok sözlü referanslar bizi gerçek gereksinim sahipleri ile ortak bir noktada topluyor.

ZEKİ KADİRBEOĞLU Bu, projeye göre farklılık gösteriyor. Bazen mimar, içmimar bazen de inşaat firmaları, holdingler, gayrimenkul geliştiriciler olabiliyor. Mağaza ve konut sahiplerinin nadiren de olsa, işverenimiz olduğunu belirtmek isterim.

MUSTAFA SEVEN Büromuzun kurulduğu 2005 yılından itibaren uzun bir dönem ana müşterilerimiz mimarlardır. Projenin başlangıç aşamalarında -hesaba katılmadığımızdan- mimarlara danışmanlık hizmeti veren ama proje dahilinde bütçesi ayrılmamış bir ekip olarak çalışma durumunda bırakılırdık. Fakat geçen yıllarla birlikte artan mimari aydınlatma tasarımına olan ilgi bu matematiği oldukça değiştirdi. Büromuz genellikle proje sahibine ya da ana yükleniciye bağlı olarak ama mutlaka mimari grubun yönlendirmesi ışığında projelerde yer almakta. Bununla birlikte projenin başarısının iyi bir takım oyununa bağlı olduğunu da bilmenizi isterim.

Korhan Şişman

KORHAN ŞİŞMAN Bağımsız tasarımcılar olarak işveren ticari menfaatini korurken proje ekibinin teknik gereksinimlerini karşılamak, üreticileri etik kurallardan ödün vermeden yönlendirebilmek ve mimari kadroyu tasarımsal açıdan tatmin etmek gibi sorumluluklarımızı ancak projenin asıl sahibi ile yapılan yetki - etki sınırlarımızı belirleyen sözleşmeler ile belirleyebiliyoruz. Doğrusunun da bu olduğunu deneyimlerimizle gördük.

Doğrudan bir mimarlık bürosu tarafından istihdam edildiğimiz özel bazı durumlar oluyor ama prensip olarak işverenin -projenin asıl sahibi- çalışanı olarak proje tasarım kadrosunun bir parçası olarak çalışmayı tercih ettiğimizi belirtiyoruz. Mimari gruplar ve proje yönetim grupları bizleri projelerinde çalışmak için istihdam edilmek üzere proje sahibine tavsiye ediyor ve yönlendiriyor.

Tasarımdan uygulamaya dek olan süreci kontrol edebiliyor musunuz? Ya da bu süreçte karşılaştığınız güçlükler neler?

NERGİZ ARİFOĞLU Bütün projelerimiz, yapıtlarımız, çocuklarımız gibi. Sürecin başından sonuna kadar büyük bir emek ve özveri ile çalışmalarımızı sergilediğimiz, ışığa ilişkin hislerimizi tasarım olarak kâğıda döktüğümüz projelerimizin yükselerek ayağa kalktığı ve ruh bulduğu her aşamayı takip edebilmek bizi mutlu ediyor. Projeler ile duygusal bir bağ kurduğumuz için bittiğinde bile yıllar sonra yanından geçerken aynı resim karelerini korumaları için uyarılarda bulunuyoruz.

ZEKİ KADİRBEYOĞLU Bu tümüyle işverenin bizden almak istediği hizmet ile ilgili bir süreçtir. Biz elbette her projenin uygulama aşamasının kontrolünü

yapmak, tasarımımızı sonuçlandırmak isteriz. Projenin tasarım geliştirme ve kontrolörlük aşamalarında yer alıyorsa eğer; uygulama detay çizimleri ve üreticilerin imalat çizimlerine ek olarak sahada son testler yapılır. Projenin elektrik mühendisi ile koordineli çalışarak aydınlatma senaryoları ve kontrol sistemine de bu aşamada karar verilir. Şantiyeden gelen her türlü ayrıntıyı çözmeye yönelik soruları yanıtlamanın yanısıra; işverenin talebi doğrultusunda armatür montajları sırasında, projenin gerekli mahallerinde ayarlamaların yapılması için danışmanlık yapılır ve tasarımın uygulama ile örtüşmesi sağlanır. Bu süreçte yer almıyorsa eğer; ortaya çıkan aydınlatmada, satın alınan armatürler, uygulanan detaylar ya da montaj yanlışlıkları sebebiyle, bizim tasarımımızdan farklı olabilir ve sorunlar çikabilir.

MUSTAFA SEVEN Tasarım konusunda firmalardan gereken saygıyı gördüğünü düşünüyorum. Zaten muhabatımız olan firmalar da profesyonellikleriyle alanlarında saygın firmalar ve doğru çözüm her projede saygıyla karşılanır. Yalnız şunu unutmamak gerekir; bir projede amaç kayıtsız şartsız ideal aydınlatma çözümünde ısrar etmek değil, öteki disiplinlerin de işlerini doğru yapabilmelerine olanak tanıyacak biçimde ortak çözüme ulaşmaktır. Teknik ilkelerden ödün vermeden yaratılacak alternatif çözümlerle projenin başka paydaşlarının karşılaştığı zorluklara, onlarla birlikte omuz vermenin önemine inanıyoruz. Bu anlamda işimizin önemli bir kısmı da proje aşamasında ya da şantiyede oluşabilecek sorunlara çözüm bulmak. Bu bağlamda doğru ışık tasarımı, doğru mühendislik, doğru finans ve doğru uygulamanın büromuzun sorumluluğunda olduğu bilinciyle hareket etmekteyiz.

KORHAN ŞİŞMAN Evet, Bu süreçleri kontrol etmek pek kolay değil. İçinde bulunduğumuz dönemde proje sürelerinin azalması, proje adetlerinin artması maliyetlerin ve işe aktarılan kalitenin de azalmasına neden oluyor. Bu nedenle de Türkiye’de mimari proje sektörü olarak projeden uygulamaya dönülen süreçte ciddi sınavlardan

geçtiğimizi düşünüyorum. Ama genelde mutlu sonla bitter.

Aydınlatma tasarımı mesleği çok disiplinli bir meslek olduğu için projenizi verip kontrol aşamasını bekleyemezsiniz. Aşamalar ve bu aşamalarda üretim yapan proje ekiplerinin koordine edilmesi başlı başına en baştan programlanması gereken bir işken ülkemizde bu aşamalarının tanımlanmasında ciddi sorunlar olduğunu görüyoruz. Bu biraz da kültürel kimliğimizle, projeye bakış açımız ile ilgili. Süreçlerin bir bütün olarak doğru şekilde yönetilmesi için devreye giren proje yönetim grupları bile çoğunlukla bu aşamaların tanımsızlığı nedeni ile zorlanıyor ve toplam kaliteden ödün vermek zorunda kalıyorlar. Konsept proje nedir, ne zaman kesin proje verilir? Mekanığın çalışması ne zaman devreye girer, mimari koordinasyon ne zaman ve ne süreçle kimler tarafından yapılır, hangi projeler ve şartnameler ile satın alma yapılır (satın alma süreci başlı başına ayrı bir deneyimdir) ve hangi projeler sahaya gönderilir? Her projemizde farklı olduğunu söyleyebilirim. Bizler de aydınlatma tasarımcıları olarak bu karışıklıktan nasibimizi alıyoruz. Tasarımımızın süreç içinde hasar görmeden uygulanabilmesi için ciddi bir çaba sarf ettiğimiz doğrudur.

Bu da aydınlatma tasarımcısının projeci olduğu kadar, bir şantiye ustası, bir iletişimci, iknacı, arabulucu, ticaret erbabı, sorun çözücü olması gereğini ortaya koyuyor. Bu da karşılığı hiç bir zaman maddi olarak alınamayacak ciddi adam/saat ek maliyet demek. Genelde öngörülemez ve hiç bir zaman talep de edilemeyecek bu maliyetler deneyim hanemize artı olarak yazılır.

Muhakkak mimari her projede sorun çıkar ve bütün projeciler bunu bilir, yaşar. Her şeyi bir kenara atarsak, aslında işin sonunda tasarımını yaptığımız bir projenin gerçekleştiğini gördüğünüz, işvereninizden ve tasarım ekibinden teşekkür aldığınız o an boşalmış pillerinizi bir anda tekrar şarj olur, gözleriniz dolar, mutluluktan ne yapacağınızı şaşırırsınız. Işığa karşı tutkunuzu hiç bir zor sürecin yenemeyeceğini tekrar ispat eder ve ona tekrar aşık olursunuz.